

NoordKOPstukken

ISSN 1567-9136

Nederlandse Genealogische Vereniging.
Afdeling Den Helder e.o.

Jaargang 28 Nr.3
September 2014

Inhoud

	blz.
Van de voorzitter	1
Afdelingsagenda	1
Lezing	1
Bibliotheek	2
Leden mutaties	2
Oproep	2
Bloedschande verhaal uit 1751/1752	3
Parenteel van Lambert Nannesz de JONG	8
De oude begraafplaats van Huisduinen /Den Helder	11
Genealogie van Reijntje ROBIJN	14
Gevonden tussen oude papieren	17
Voor u gelezen op de website “Zoekakten.nl”	23
Geschiedenis van het fort Erfprins	23

**Heeft u toegang tot het internet?
Kijk dan regelmatig op onze website
<http://denhelder.ngv.nl>**

Het volgend nummer van NoordKOPstukken zal verschijnen in december 2014
Voor dit nummer kan kopij worden gezonden naar een van de redactieleden tot
uiterlijk 15 november 2014, bij voorkeur per e-mail.

Van de voorzitter

Beste mensen

Als ik dit stukje schrijf zijn de temperaturen nog hoog. Het is volop zomer.

Toch zijn onze bestuursleden al druk bezig om het jaarprogramma te maken. Ieder jaar weer dezelfde vraag, welke lezingen vinden onze leden interessant om bij te wonen.

Voor de maanden september, oktober en november zijn we hier in geslaagd.

Het bestuur nodigt U uit om de lezingen bij te wonen locatie De Draaikolk.

2015 wordt een spannend jaar. Als het meezit nadert de nieuwe bibliotheek dan zijn voltooiing. Dat houdt in dat wij (de historische verenigingen en onze club), onze intrek nemen in de bibliotheek. Eindelijk kunnen dan de archieven die we hebben opgebouwd ontsloten worden, zodat iedereen kennis kan nemen van de historie en geschiedenis van Den Helder en zijn inwoners uit lang vervlogen tijd.

Tot slot wens ik U nog veel mooie dagen en hoop U weer te ontmoeten op de eerste lezing in september.

Met vriendelijke groet
Afra Carsjens.

Afdelingsagenda

Lezing

Op vrijdag 26 september 2014 verzorgt Andre Koning een lezing over Stelling Den Helder.

<http://www.stichtingstellingdenhelder.nl/>

Vrijdag 24 oktober 2014 hebben we een lezing over “Boeven in de familie”. Deze lezing wordt verzorgd door dhr. Hans van Felius, medewerker van het Noord-Hollands Archief te Haarlem.

Vrijdag 28 november 2014 verwelkomen we Dhr. D. Keijzer die een lezing zal gaan houden over het Noord Hollands kanaal en haar dorpen

De lezingen vinden plaats in de Draaikolk, Dollardlaan 202, 1784 BJ Den Helder.

Aanvang van de lezingen 20.00 uur.

Kijk voor de inhoud van onze lezingen en de locatie op onze website

<http://denhelder.ngv.nl>

Bibliotheek.

Voor hulp en advies kunt u de eerste dinsdag van de maand in de kelder en de laatste donderdag in zowel de centrale hal als in de kelder bij ons terecht. Uiteraard ook voor een praatje.

September:	dinsdag 02	donderdag 25
Oktober:	dinsdag 07	donderdag 30
November:	dinsdag 04	donderdag 27

Leden mutaties

Nieuwe leden:

Dhr. N.S. de Bock,	Helden der Zeeplein 7	1782 GL Den Helder
Dhr. W. Kramer,	Oud Loosdrechtsedijk 292	1231 NK Loosdrecht

Bijkomende lid:

dhr. H.J.M. Deen,	Henry Dunantweg 150	7242 HM Lochem
--------------------------	---------------------	----------------

Beëindiging lidmaatschap:

Mw. A.J. Harkes,	Volkerak 13,	2641 SV Pijnacker
Dhr. L.R. Jacobs,	Prinses Beatrixlaan 33,	7437 CB Bathem
Dhr. P. van Rijn,	Billitonstraat 37	1782 CE Den Helder

Adreswijziging:

Dhr H.E. Hoogendonk,	Pieter de Leeuwstraat 2,	1785 JK Den Helder
-----------------------------	--------------------------	--------------------

Correctie:

Dhr H.E. Koke,	Lauwerzeestraat 27,	1784 BC Den Helder
-----------------------	---------------------	--------------------

Oproep

Wie heeft een parenteel of [deel] kwartierstaat die eindigt met een Helders persoon en wil dat wel laten afdrukken in NoordKOPstukken ?

Wie maakt de redactie blij met een verhaaltje over een toevalstreffer om te plaatsen in NoordKOPstukken ?

De redactie zit soms echt verlegen om uw bijdragen en het is tenslotte een blad voor de leden door de leden bijeen gesprokkeld !

Graag uw reacties naar 0223 627578 of marijkefeenstra@quicknet.nl

Marijke Feenstra.

“Bloedschande verhaal uit 1751/1752”

De heer J.T. Bremer heeft in 1986 een door hem geschreven verhaal gepubliceerd in de Wieringer Courant.

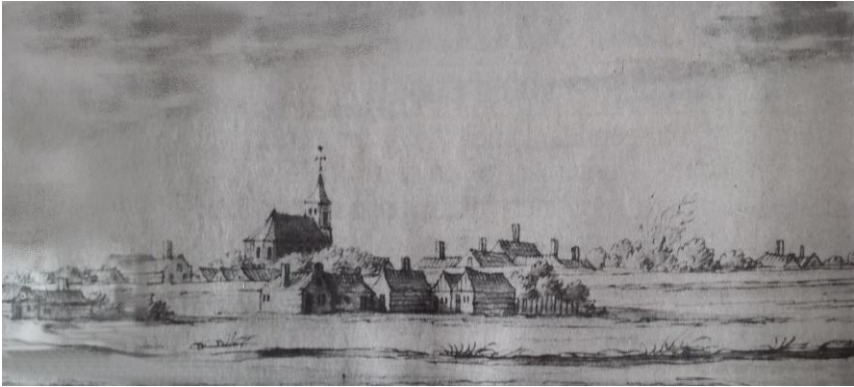
Met zijn toestemming gaan wij dit artikel in twee afleveringen afdrukken.

Zelf hebben we er zoveel mogelijk genealogische gegevens aan toegevoegd d.m.v. een parenteel van Lambert Nanneszn. en een gezinsstaat van Dieuwertje Lambertsdr.

Helaas is het niet gelukt feiten te verzamelen hoe en waar moeder en dochter hun verbanning hebben doorgebracht.

Ik hoop dat onze lezers toch een goed beeld zullen krijgen van de familieverhoudingen en de omstandigheden van de betrokkenen ten tijde van deze gruwelijke gebeurtenis.

Marijke Feenstra

De kerk van Oosterland

Het gruwelijke verhaal van Wabe Douwes

Aan de Akkerweg te Oosterland, schuin tegenover de oude Michaëlskerk, ligt nog altijd de Wabbe Douwesweid, een stukje land genoemd naar de onfortuinlijke Wabe Douweszn (ca. 1712-1753).

Wabe Douweszn, omstreeks 1712 geboren in Pinjem (Friesland), was op 30 juni 1743 op Wieringen gehuwd met de ongeveer even oude Dieuwertje Lambertsdr de Jong.

Dieuwertje Lamberts, de dochter van Lambert Nanneszn de Jong en Geertje Claasdr. Smit was de weduwe van Dirk Cornelisz Rootjes.

Op 4 januari 1733 was zij in de Michaëlskerk getrouwd met Dirk Rootjes en enkele maanden later, op 24 maart 1733, hadden zij samen belijdenis gedaan en waren beiden belijdend lidmaat van de gereformeerde (lees: hervormde) kerk van

Oosterland geworden. Uit dit huwelijk kwamen drie kinderen voort: Maartje, geboren op Smerp en gedoopt in Oosterland op 7 maart 1734; Geertje, eveneens op Smerp geboren en gedoopt op 9 december 1735, maar reeds kort daarna overleden en Geertje, geboren te Oud Gest en gedoopt op 25 december 1739. Dit jongste meisje huwde op 17 april 1763 met de tien jaar oudere doopsgezinde Dirk Gijsbertsz Timmerman, een zoon van Gijsbert Dirksz en Maartje Reijdersd. Kaan. Ten tijde van haar huwelijk met Wabe Douwes woonde Dieuwertje Lambertsdr op Oud Gest even ten zuiden van Oosterland. Daar is het gezin ook blijven wonen en daar zijn de kinderen uit het tweede huwelijk ook allemaal geboren: Antje (gedoopt 23 februari 1744), Dieuwer (gedoopt 13 maart 1746), Maartje (gedoopt 6 december 1747), Lambert (gedoopt 9 november 1749).

Landhuur

Wabe Douwes is pas na zijn huwelijk met Dieuwer Lamberts gereformeerd (lees: hervormd) gedoopt en togetreden tot de kerk van Oosterland (29 maart 1744). Het is niet onwaarschijnlijk dat de voorwaarde van het lidmaatschap bij de pacht van kerkeland hierbij een rol heeft gespeeld.

In elk geval huurde Wabe Douwes kerkelande hij was geen beste betaler.

In het kerkeradsboek van Oosterland staat o.a.: “Over 1748 van allen landhuur ontvangen, behalve van Nan Omesz en Wabe Douwes”. De landhuur van Wabe Douwes bedroeg over 1747 *f* 7,50 (ter vergelijking: het dagloon van een landarbeider was toen ongeveer tien stuivers). Ook over 1749, 1750 en 1751 heeft Wabe Douwes niet betaald. In 1749 en 1750 was hij de enige wanbetaler, in 1751 staat ook Nan Omesz weer als zodanig genoteerd. Uit het kerkeradsboek blijkt voorts dat Wabe Douwes, “lidmaat onzer gemeente”, op de 6e januari 1753 “door scherpreghershanden, ingevolge het vonnis van Regenten deses Eylands” is gedood en dat “vervolgens sijn lichaam ten spijsje van gevogelte” is gelaten.

Diezelfde dag is “Dieuwer Lamberts, huysvrouw van Wabe Douwes op ‘t selve schavot geegeselt” en voor de tijd van vijf jaar verbannen. “Haer dogter Maertje Dirks is meede uytgebannen voor seven jaeren, dog niet geschavotteert”. Verder geen commentaar. De reden was een ieder bekend men wist wel wat er gebeurd was, dus waarom het op te schrijven? Opmerkelijk is dat er ook geen enkel meedogen opklinkt uit het kerkeradsboek. Onwillekeurig denkt men toch aan de beroemde regels uit het resolutieboek van de Staten van Holland bij de onthoofding van Oldenbarnevelt op 19 mei 1619: “... die staet, siet toe dat hij niet en valle; en sij Godt sijne ziele genadigh. Amen”. Hier echter niets van dit alles geen enkel commentaar, laat staan meedogen, ook niet met de jongedochter en haar moeder. Wat was er gebeurd?

Schepenen

Uit de in het rijksarchief te Haarlem aanwezige notulen van de eilandbestuurders, die tevens de rechtspraak uitoefenden, blijkt dat in de vergadering van zaterdag 20

mei 1752 sprake is van “quade opspraak en gerugte” met betrekking tot Maartje Dirks, de achttienjarige stiefdochter van Wabe Douwes. De vraag was of “voornoemde Maartje Dirks wel mogt bevrugt geweest sijn, nu verlost en ‘t kint tot nog toe niet aan den dag gekomen. En om sulke quade opspraak of gerugt te doen verdwijnen soo het onwaar waar (was) en wat ‘t waarheyt het REGT te hanthavenen, soo hebben wij scheepenen voor den heer Jan Hendrik Brouwer, balliuw en schoot alhier R(echt) O(effening) gelast en geauthoriseert met en nevens het geregt en te versoecken en mede te nemen twee vroetvrouwen van desen eylandse en alsoo te gaan morgen na en ten huuse van voornoemde Wabe Douwes, alwaar opgenoemde Maartje Dirks nog tuys is, en de meergenoemde Maartje Dirks te laten visiteeren en besigtigen door voornoemde twee vroetvrouwen deses eylands, of sij is bevrugt, bevrugt geweest of niet, sullende van haer weedervaeren relatie moeten doen aan ons scheepenen.”

Reeds de volgende dag hadden de beide vroedvrouwen van het eiland, Grietje Pietersen en Grietje IJsebrants “deselve Maartje Dirks gevisiteert en bevonden dat voornoemde Maartje Dirks korte dagen geleden van een kind verlost was, als sijnde de borsten vol sog, hebbende sij getuygen ‘t sog geproeft, sijnde melksoet, en verder ‘t lighaam bevonden als een kraamvrouw.” De vroedvrouwen verklaarden voorts dat Maartje Dirks gezegd had dat “vader van haer verlost vrugt was haer stiefvader Wabe Douwes, seggende sij, dat sij verleyt was van voornoemde haer stiefvader tegen haer wil en dank”. Maartje had verder gezegd dat “deselve Wabe Douwes het kint van haar had weggebrogt, seggende dat hij het na het kerkhof soud brengen. Seggende de moeder, genaamt Dieuwer Lamberts, dat sulx waer was en dat haer man het alles beret had en dat deselve haer man tegen haer berscheyde malen geseyt had: neem een touw en haal mijn de hals digt, want ik heb het verdient.”

Onder Arrest

Nog dezelfde dag, 21 mei 1752, werd Wabe Douwes in opdracht van de schout, Jan Hendrik Brouwer, “recht oefenende officier”, gearresteerd en daags daarna “in praesentie van alle de scheepenen”verhoord.

Uit het verhoor blijkt dat Wabe Douwes ongeveer veertig jaar oud was, afkomstig “uyt Pijem in Vriesland”en nooit eerder gehuwd geweest was dan nu met Dieuwer Lamberts. Hij verklaarde niet te weten of Maartje “ooyt met imant eenige vleeselijke conversatie heeft gehad”. Wabe Douwes wist eigenlijk van niets. Niet dat Maartje zwanger was, niet waar zij verlost was, niet of ze van een “knegeje of een meysjen” bevallen was, niet of het kind “doodt of levendig” ter wereld was gekomen, niet waar of het kind zich bevond.

Visitatie

't Laatste was uiteraard 't belangrijkste. Maartje Dirks had een kind ter wereld gebracht, maar waar was 't gebleven? De heren regeerders deden wat voor de hand lag. Ze gingen zoeken in de naaste omgeving van het huis van Wabe Douwes!

“Op heden desen 23 mey 1752 hebben wij Jan Hendrik Brouwer, schout van desen Eylande Wieringen, Cornelis J. Bakker, regeerent, en Albert Hellingman, oudt-scheepen, met en nemens de secretaris Jacobus van Pomeran en de bode Jan Doesburgh, ons bevonden aan en ten huuse van Dieuwer Lamberts, huysvrouwe van Wabe Douwes, die tans gevangene en gedetineerde alhier is. En gekomen sijnde in de tuyn agter het voornoemde huys, in de zuydwesthoek van deselve tuyn, en aldaer uyt praesumtie en omdat de dogter van voornoemde Dieuwertje Lamberts, genaamt Maartje Dirks over eenige dagen van een kint verlost is volgens de verklaring van twee vroetvrouwen van desen Eylandt van dato 21 may 1752, hetselve kint op dato nog niet was gevonden, in ons aller tegenwoordigheyt laten graven en doen door dat graven gevonden. een kleyn en jong gebooren kint, leggende bij gis soo een groote voet onder de aarde in een linnen doekgewonden. Hebbende de officier toen dat kint medegenomen na het Dorp Hipolituschoeff om het te laten visiteeren.”

Nog dezelfde dag werden de chirurgijns van het eiland, Nicolaas van Domselaar en Caarel Diederik van Haeren verzocht “naar 't Regthuys der Stede Hipolituschoeff te komen, om te visiteeren en te inspecteeren een kleyn en jong gebooren kint, of hetselve levendig ter weerelt was gekomen dan niet.” De beide chirurgijns verklaarden dat zij “'t selve kint geopent, gevisiteert en geinspecteert en bevonden (hadden) ... dat 't selve kint, sijnde een meysje, levendig ter weerelt is gekomen.”

Verklaaring Maartje Dirks

Drie dagen later, op 26 mei 1752, liet Jan Hendrik Brouwer, baljuw en schout van het eiland Wieringen, Maartje Dirks voorgeleiden. Zij verklaarde dat “in den voorjaere van het jaer 1751 sij, sijnde doen nog maar schaars 17 jaeren oudt, door haere stiefvader Wabe Douwes is aangesogt geworden, op een tijt wanneer sij met heb besig was stroo te verleggen, en op welke tijt haer moeder niet thuis was, om met hem saken te doen die sij vermits haer jonkheyt niet wist wat in sig bevatten, en de zij -dog te laat- gewaar geworden is, dat waren van ongelukkige gevolgen, bestaande in 't pleegen van vleesselijke conversatie, waertegen sij zig egter sooveel stelde als haer kragte toelieten, waerin sij egter door hem, soo door dreygementen als verwoede aanvallen overwonnen wiert, hebbende na dien tijt nog op drie bisondere tijden op diergelijke wijze haer vleeselijk gebruykt, telkens onder dreygementen indien sij tot imant in de weerelt daarvan sprak, verseeckerende aan de andere kant haer, dat dit geen quaat was en daer ook niet van konde komen als sij zig maer van andere onthielt.”

“Dat zij gevangene, egter na die tijd gewaer wiert dat se sodanig niet was als bevooren, sulx aan haer moeder in eenvoudigheid openbaerde, die van dees saak onkundig seyde: dat sal met de soomer wel weerkomen. Dat hare stiefvader haer nae die tijd selfs openbaerde dat zij bevrugt was en dat se maar moeste segge, dat se dit op een Amsterdammer reys gekregen hadt, dat hij het verder als er een kint quam wel soud maken, hebbende hij gevangene Wabe Douwes dit stuk nader selfs aan haer moeder openbaart, wanneer sij sig in de grootste verlegentheynt bevonden. Nog wierde door hem soo door dreygementen als belofte neergeset, seggende hij soude het alles wel maken en besorgen, waerom en uyt angst sij gevangene dit heeft versweegen. Dat sij gevangene op gepasseerde zondag over 14 dagen, des’s morgens seer schielijk met een benautheynt ontwaakte, en door welk sij uyt het bedt opstont, bevindende doe haer seer nat, gelijk ook het bedde van het water. Dat se hierop genootsaakt wiert te roepen: Og Godt ik ben soo benaut. Welk geluyt sij niet soo ras gemaakt hadt of haer stiefvader Wabe Douwes was bij haer, welke haer ilikoo aangreep, met welk aangrijpen sij opnieuw een benautheynt kreeg, in ‘t begin van welke sij duydelijk en klaer gevoelde dat hij Wabe Douwes haer aantaste om te helpen verlossen, door welke sij geheel in onmagt en buyten kennis geraakte sijnde eerder bij haer verstant gekomen als nadat sij sig weer op het bedt bevint, sijnde doen geheelijk verlost; wanneer sij aan hem Wabe Douwes vroeg na het kint, die haer ten antwoord gaf: Vraags (t) touw (is: vraagst dou) daer nog na? Hebbende na die tijd niet gewaer kunnen worden hoedanig het met het kint was, of het leefde of doodt was, totdat commissarisse(n) uyt dese geregte ‘t selve kint hebben laten opsoeken.”

J.T. Bremer

Wordt vervolgd

Parenteel aangeleverd door C. Paarlberg

Foto’s aangeleverd door mevr. G.Wiegman (Historisch Vereniging Wieringen)

Gevraagd een Boerenknecht,
die goed kan melken en met paarden kan omgaan.
Adres: P. DE BRUIN, Breestraat, Helder.

Parenteel van Lambert Nannesz de JONG

I **Lambert Nannesz de JONG** (Wagemaker), geboren ca. 1690, overleden vóór 1745, gehuwd met **Geertje Klaasdr SMIT** (Wagemaker), dochter van **Klaas Cornelisz WAGENMAKER** en **Maritje Klaasdr SMIT**, geboren ca. 1693.

Uit dit huwelijk:

1. **Dieuwertje Lambertsdr** (zie IIa).
2. **Nanning Lambertsz**, gedoopt (NH) 27-10-1715 Hippolytushoef.
3. **Maartje Lambertsdr**, gedoopt (NH) 15-5-1718 Oosterland, overleden vóór 1727.
4. **Tet Lambertsdr**, gedoopt (NH) 10-11-1720 Oosterland.
5. **Cornelis Lambertsz**, gedoopt (NH) 13-9-1722 Oosterland.
6. **Magtelt Lambertsdr**, gedoopt (NH) 24-9-1724 Oosterland.
7. **Maartje Lambertsdr** (zie IIb).
8. **Geertje Lambertsdr**, gedoopt (NH) 5-3-1730 Oosterland.

IIa **Dieuwertje Lambertsdr de JONG**, dochter van I, geboren ca. 1712, gehuwd (1) 04-01-1733 Wieringen met **Dirk Cornelisz ROOTJES**, geboren ca. 1709, overleden voor 1743, gehuwd (2) ca. 1743 met **Wabe DOUWESZ**, geboren ca. 1712 Pinjem, gedoopt (NH) 29-3-1744 Oosterland, overleden 06-01-1753 Hippolytushoef, gehuwd (3) 18-1-1871 Hippolytushoef met **Jacob Klaasz PALS**, zoon van **Klaas SCHULTING PALS** en **Aaltje Jacobsdr PALS**, gedoopt (NH) 31-10-1717 Stroe, overleden 5-10-1803 Wieringen.

Uit het eerste huwelijk:

1. **Maartje Dirksdr**, gedoopt (NH) 7-3-1734 Oosterland.
2. **Geertje Dirksdr**, gedoopt (NH) 9-12-1735 Oosterland, overleden vóór 1740.
3. **Geertje Dirksdr** (zie IIIa).

Uit het tweede huwelijk:

4. **Antje WABESDR**, gedoopt (NH) 23-2-1744 Oosterland.
5. **Dieuwertje WABESDR** (zie IIIb).
6. **Maartje WABESDR** (zie IIIc).
7. **Lambert NANNES**, gedoopt (NH) 9-11-1749 Oosterland.
8. **Dirk WABESZ**, gedoopt (NH) 26-11-1751 Oosterland.

IIIa **Geertje Dirksdr ROOTJES**, dochter van IIa, gedoopt (NH) 25-12-1739 Oosterland, gehuwd 17-4-1763 Wieringen met **Dirk Gijsbertsz TIMMERMAN**, geboren ca. 1729.

Uit dit huwelijk:

1. **Maartje Dirksdr**, gedoopt (NH) 31-3-1765 Oosterland.
2. **Dirk Dirksz ROOTJES** (Timmerman), gedoopt (NH) 8-3-1767 Oosterland.

3. **Dieuwertje Dirksdr**, gedoopt (NH) 8-7-1770 Oosterland, overleden 1806, gehuwd ca. 1798 met **Jan Weertsz KOOL**, zoon van **Weert Maartensz KOOL** en **Geertje Cornelisdr BAKKER**, Timmerman, gedoopt (NH) 3-2-1771 Hippolytushoef. Hij hertrouwt met **Grietje Pietersdr HALFWEEG**.

IIIb **Dieuwertje WABESDR**, dochter van IIa, gedoopt (NH) 13-3-1746 Oosterland, gehuwd ca. 1775 met **Jan Cornelisz BAKKER**, geboren ca. 1743.

Uit dit huwelijk:

1. **Cornelis Jansz**, geboren 24-7-1778, gedoopt (NH) 2-8-1778 Hippolytushoef.
2. **Jacob Jansz**, gedoopt (NH) 24-12-1780 den Oever.
3. **Vrouwte Jansdr**, gedoopt (NH) 10-10-1784 den Oever.
4. **Dieuwertje Jansdr**, gedoopt (NH) 16-11-1788 Oosterland.

IIIc **Maartje WABESDR**, dochter van IIa, gedoopt (NH) 6-12-1747 Oosterland, gehuwd met **Jacob Klaasz SMIT**, geboren ca. 1745.

Uit dit huwelijk:

1. **Immetje Jacobsdr**, geboren 2-10-1778, gedoopt (NH) 4-10-1778 Hippolytushoef.
2. **Klaas Jacobsz**, geboren 2-10-1778, gedoopt (NH) 4-10-1778 Hippolytushoef, overleden 6-10-1778.
3. **Dieuwertje Jacobsdr**, geboren 15-7-1780, gedoopt (NH) 1-1-1800 Hippolytushoef, gehuwd ca. 1801 met **Jan Pietersz KAAN**, zoon van **Pieter Jacobsz KAAN** en **Trijntje Jansdr KLEIN**, Zeeman, gedoopt (GR) 12-8-1770 Oosterland. Hij is eerder getrouwd geweest met **Trijntje Fransdr KLAVER**.
4. **Klaas Jacobsz**, Dagloner, geboren 7-11-1783 Wieringen, gedoopt (NH) 9-11-1783 Hippolytushoef, gehuwd ca. 1810 met **Neeltje Pietersdr de VRIES**, geboren ca. 1785.
5. **Pieter Jacobsz**, gedoopt (NH) 11-3-1787 Hippolytushoef.
6. **Dirk Jacobsz**, gedoopt (NH) 12-4-1789 Hippolytushoef.

IIb **Maartje Lambertsdr de JONG**, dochter van I, gedoopt (NH) 20-10-1726 Stroe, gehuwd met **Reijer Jacobsz KAAN**, zoon van **Jacob Reijersz KAAN** en **Maartje Pietersdr KLEIN**, gedoopt (NH) 15-1-1721 den Oever, overleden 1-5-1785 Wieringen.

Uit dit huwelijk:

1. **Jacob Reijersz**, gedoopt (NH) 31-10-1751 den Oever.
2. **Grietje Reijersdr** (zie IIIc).
3. **Maartje Reijersdr**, gedoopt (NH) 20-11-1757 Oosterland.
4. **Lambert Reijersz**, gedoopt (NH) 27-3-1763 Oosterland.

III d **Grietje Reijersdr KAAN**, dochter van II b, gedoopt (NH) 3-11-1754 Oosterland, gehuwd met **Frans Pietersz METSELAAR**, geboren ca. 1751 (gezindte: NH).

Uit dit huwelijk:

1. **Pieter Fransz**, gedoopt (NH) 26-5-1776 Oosterland.
2. **Maartje Fransdr**, gedoopt (NH) 28-3-1779 Oosterland, overleden vóór 1793.
3. **Raijer Fransz**, gedoopt (NH) 8-4-1781 Oosterland.
4. **Geertje Fransdr**, gedoopt (NH) 12-9-1784 Oosterland.
5. **Cornelis Fransz**, Dagloner, gedoopt (Geref.) 6-2-1788 den Oever, gehuwd 1-3-1818 Wieringen met **Trijntje Jansdr SCHAGEN**, dochter van **Jan Arisz SCHAGEN** en **Antje Jansdr KOSTER**, gedoopt (NG) 19-10-1777 Oosterland, overleden 15-7-1833 Den Oever. Zij is weduwe van **Broer Volkertsz NANNES** (Broer Volkertsz Schutter).
6. **Jan Fransz**, geboren 28-10-1789, gedoopt (NH) 1-11-1789 den Oever, gehuwd 28-9-1817 Wieringen met **Grietje Albertsdr WIEGMAN**, dochter van **Albert WIEGMAN** (Wigeman) en **Aaltje Lambertsdr DISMER** (van der Mate), geboren 24-12-1785 Wieringen, gedoopt (DG) 4-4-1813 Wieringen, overleden 21-6-1859 Den Helder. Zij is weduwe van **Lammert Hendriksz KRUIJER**.
7. **Maartje Fransdr**, geboren 3-4-1793, gedoopt (NH) 14-4-1793

De oude begraafplaats van Huisduinen /Den Helder

Al eerder gaf ik u een beschrijving van onze plaatselijke begraafplaats die niet alleen erg oud is, maar ook een aantal unieke grafstenen heeft van rond 1700.

Sommige (heel oude zerken) zijn erg moeilijk te lezen, andere iets beter en soms lukt het uiteindelijk de gehele tekst te lezen. Als dat is gelukt, begrijpt u natuurlijk wel hoe demotiverend het is om dan geen of heel weinig informatie over de betreffende persoon te vinden. Tenslotte wil ik, voor dit boekje, genealogische gegevens en een sociaal verhaaltje koppelen aan de persoon die er ooit werd begraven.

Met Roelof Robijn is dat (deels) weer gelukt.

Niet zo heel verwonderlijk, want over rijke mensen werd en wordt altijd meer geschreven dan over iemand die sjouwerman of lichtmatroos is (gebleven).

Maar het is tevens zo, dat over gewone mensen die iets bijzonders hebben gedaan ook veel is geschreven.

Roelof Robijn was voor de toen geldende maatstaf in Den Helder/Huisduinen een rijk man.

Zijn vader is/was in Den Helder mogelijk bekender en geëerd, want naar hem is in de wijk de Schooten een straat vernoemd: de Robijn Reijntjesstraat.

Ene Reijnt(je) Robijn trouwde in 1685 met Neeltje Swaal.

Zijn afkomst is niet bekend. Hij is begraven in 1741 te Den Helder.

Wel is bekend dat er zeven kinderen werden geboren, waarvan er vijf op zeer jonge leeftijd zijn overleden. Twee zonen t.w. Robijn (geref. gedoopt 1688) en Hendrik (geref. gedoopt 1691) hebben de generatie voortgezet.

Walvisvaart, olieverf op doek door Jan Mooy

Robijn werd zeeloods (zijn loodsexamen haalde hij in 1718) en was hierin werkzaam totdat hij als commandeur walvisvaart ging varen voor een Amsterdamse rederij tussen 1733 en 1738 op Groenland.

De speksnijders zijn bezig rechthoekige stukken spek uit de walvis los te snijden.

De puntige speksporen onder de laarzen van de geknielde mannen zijn goed te zien. De zeedieren er omheen zijn de haring (242), garnaal (243) en de zwarte zeeduivel (245)

Robijn trouwde met Neeltje Roelofsdr. Roelofs in 1719 op Huisduinen. Het paar kreeg ook zeven kinderen, waarvan er vier op heel jonge leeftijd zijn overleden. De overige drie waren de dochters Aagje (geb. rond 1722), en Guurtje (geb. in 1724) en hun zoon Roelof (geb. in 1727) allen geboren op Huisduinen. Zeer aannemelijk is het dus dat het gezin ook op Huisduinen woonachtig was.

Robijn is begraven in 1753 in Den Helder, zijn echtgenote Neeltje in 1759.

Hun enige in leven zijnde zoon Roelof werd dus geboren in 1727.

Hij ging varen bij de Koopvaardij en als schipper voer hij naar alle werlddelen.

Ook deed Roelof van zich spreken als berger van scheepswrakken o.a. in 1778 bij Kijkduin voor de kust van Huisduinen.

Hoewel de Helderse- en Huisduinerschippers veelal werden ingezet op de meer risicovolle handelsroutes, waren zij vaak op niet de best betaalde gezagvoerders bij een rederij. Vaak deden zij er een privé(ruil)handeltje bij indien het mogelijk was.

Na vele jaren bij de koopvaardij te hebben gevaren werd Roelof “commandeur ter rede van Texel” voor de V.O.C. (kamer Amsterdam). Het bunkeren gebeurde veelal in Den Helder of op Texel, omdat het wachten op gunstige wind voor vertrek werd gedaan op de rede van Texel.

Roelof had namens de V.O.C. het toezicht op zowel het bunkeren als het lossen van bepaalde ladingen alvorens de schepen terugvoeren naar hun “thuis” havens. Dit waren vaak Amsterdam en Hoorn.

Roelof Robijnszn. Robijn was in 1756 getrouwd in Den Helder met Neeltje Cornelisdr. Kleijn. Zij kregen drie kinderen tussen 1758 en 1764. Alle drie zijn als baby al gestorven.

Hier Legt
Begraven
Roelof Robyn
in Zijn Leeven
Commandeur
in Dienst der
OostInd^e Comp^e
ter Reede Texel
Gebooren Den
30 November 1727
en Overleeden
Den 27 september 1781

Toen Roelof in 1781 overleed op Huisduinen was hij een rijk man, wellicht een van de rijkste in Den Helder/Huisduinen in die tijd.
Neeltje overleefde hem nog vele jaren en overleed in 1798.

Opmerking : Volgens het Meertens Instituut komt de naam Robijn niet meer in de Noordkop voor. Opgave 2007.

Geraadpleegde bronnen:

- Oorkonden in Steen van J.T. Bremer.
- Jubileumuitgave 1966-2006, NoordKOPstukken, verklaring straatnamen.
- geleverde genealogische gegevens van C. Paarlberg
- geleverde afbeeldingen door P. Zeeman//Beeldbank H.H.V.

Marijke Feenstra.

Genealogie van Reijntje ROBIJN

I.1 **Reijntje ROBIJN**, begraven 11-8-1741 Den Helder. Gehuwd voor de kerk 6-5-1685 Den Helder (Ger) met **Neeltje Hendriksdr SMAAL**, dochter van **Hendrik Jacobsz SMAAL**.

Uit dit huwelijk:

1. **Hendrik Reijntjesz REIJNTJES**, gedoopt (Ger) 1-12-1686 Den Helder (getuige(n): Jacob Hendriksz Smaal), overleden voor 1691 Den Helder.
2. **Robijn Reijntjesz REIJNTJES** (zie II.2).
3. **Hendrik Reijntjesz REIJNTJES** (zie II.4).
4. **Aagtje Reijntjesdr REIJERS**, gedoopt (Ger) 13-9-1693 Den Helder (getuige(n): De vader), begraven 15-9-1698 Den Helder.
5. **kind van Reijntje**, gedoopt (Ger) 3-6-1696 Den Helder, begraven 10-9-1696 Den Helder.
6. **Jan Reijntjesz REIJERS**, gedoopt (Ger) 1-12-1697 Den Helder (getuige(n): Neel Pieters), begraven 1-3-1698 Den Helder. *F 3:0:0*.
7. **Jan Reijntjesz REIJERS**, gedoopt (Ger) 21-8-1701 Den Helder (getuige(n): Jacob Hendriks Smaal.), begraven 3-9-1701 Den Helder.

II.2 **Robijn Reijntjesz REIJNTJES**, zoon van I.1 en I.2, gedoopt (Ger) 19-12-1688 Den Helder (getuige(n): Trijn Hendriks Smaal.), Commandeur, zeeloods, begraven 17-1-1753 Den Helder.

F 3:0:0. Aangifte van overlijden door Pieter Brouwer.PD. Aangifte van overlijden door Pieter Brouwer.

Hij was commandeur walvisvaart op Groenland van 1734-1738, voor een reder uit Amsterdam. Loodsexamen gedaan op 18-10-1718, oud 29 jaar.

Ondertrouwd 25-2-1719 Huisduinen.

PD. Voor de bruid was aanwezig haar neef Jan Thijsz Hoogentreet.

Gehuwd voor de kerk 1719 Huisduinen (Ger) met **Neeltje Roelofsdr ROELOFS**, dochter van **Roelof ROELOFS** en **Guurtje Pietersdr GRANDE**, geboren circa 1690, begraven 9-8-1759 Den Helder.

F 6:0:0. Aangifte van overlijden door Aagtje Kleijn.

Ger doopboek Huisduinen en trouwboek 1712-1792 verloren geraakt in 1799.

Uit dit huwelijk:

1. **Reijntje Robijnsz**, gedoopt (Ger) 19-11-1719 Den Helder (getuige(n): De vader), begraven 27-11-1719 Den Helder.
2. **Guurtje Robijnsdr**, gedoopt (Ger) 24-11-1720 Den Helder (getuige(n): De vader), begraven 9-1-1723 Den Helder.
3. **Aagje ROBIJN**, geboren circa 1722 Huisduinen, begraven 7-12-1751 Huisduinen. *Aangifte van overlijden door Pieter Brouwer.*
Ondertrouwd 9-1-1745 Huisduinen. *F 6:0:0. Voor de bruid was aanwezig haar vader.*
Gehuwd voor de kerk 1-1745 Huisduinen (Ger) met **Dirk Pietersz**

BROUWER, zoon van **Pieter Klaasz BROUWER**, Zeeman, en **Aagje Dirksdr LEEST**, geboren 1719 Huisduinen, Commandeur Groenland, begraven 12-12-1786 Huisduinen.

F 3:0:0. Aangifte van overlijden door Cornelis Vermeulen.

Loodsexamen op 15-7-1768, 48 jaar, geref, Huisduinen.

Hij hertrouwt met **Grietje Dirksdr van UIJEN**, hertrouwt met **Trijntje Jans VISSER**.

4. **Guurtje Robijnsdr**, geboren 3-10-1724 Huisduinen, Winkelierster, overleden 5-10-1792 Den Helder.

Tekst grafsteen: oud 68 jaar en 2 dagen.

Begraven 6-10-1792 Den Helder.

F 60:0:0. Aangifte van overlijden door Jan Jongkees.

Op 20-7-1782 werd zij tot f 20.000,- gegoed. Winkelierster in manufacturen; potten, pannen, borden enz. (zie P.Dekker, West Friesland oud en nieuw 1981, blz 166).

5. **kind van Robijn**, geboren circa 1726 Huisduinen, begraven 19-11-1726 Huisduinen..
6. **Roelof Robijnsz ROBIJN** (zie III.7).
7. **kind van Robijn**, geboren circa 1734 Huisduinen, begraven 3-1-1734 Huisduinen.

III.7 **Roelof Robijnsz ROBIJN**, zoon van II.2 en II.3, geboren 30-11-1727 Huisduinen, Koopvaardijshipper, overleden 27-9-1781 Huisduinen. Begraven 30-9-1781 Den Helder.

F 30:0:0. Aangifte van overlijden door Jacob Hoogland.

Later was hij commandeur van de VOC. Op 4-10-1776 wordt hij tot f 50.000,- gegoed. Koopvaarder: hoogste rang schipper oa. in de periode 1756-1763 op de schepen "St. Maria", 122 lasten (1756-1757), de "Vrouw Agatha", 100 lasten (1759-1761), de "Doet wel en ziet niet om", 150 lasten (1763) vanuit Amsterdam. Commandeur ter rede van Texel voor de VOC. kamer Amsterdam (op 13-6-1766 vervulde hij reeds deze functie). (zie P.Dekker, West Friesland oud en nieuw 1981, blz 170).

Ondertrouwd 13-11-1756 Den Helder.

F 30:0:0. Voor de bruid was aanwezig haar zwager Jacob Hoogland.

Gehuwd voor de kerk 1756 Huisduinen (Ger) met **Neeltje Cornelisdr KLEIJN**, dochter van **Cornelis Cornelisz KLEIJN** (Cleijn), Gemeente secretaris Den Helder en Huisduinen., en **Grietje Jacobsdr HOOGLAND**, gedoopt (Ger) 4-3-1730 Den Helder (getuige(n): De vader), begraven 16-6-1798 Den Helder.

F 30:0:0. Aangifte van overlijden door Jan Jongkees.

Uit dit huwelijk:

1. **Neeltje Roelofsdr**, gedoopt (Ger) 23-4-1758 Den Helder (getuige(n): Marijtje Klein), begraven 9-10-1758 Den Helder. *F 3:0:0.*
2. **Cornelis Roelofsdr**, gedoopt (Ger) 28-2-1761 Den Helder (getuige(n):

Aaltje Hoogland), begraven 25-3-1762 Den Helder.

F 3:0:0. Aangifte van overlijden door Marijtte Klein.

3. **Robijn Roelofsz**, gedoopt (Ger) 9-12-1764 Den Helder (getuige(n): De vader), begraven 11-2-1765 Den Helder.

F 30:0:0. Aangifte van overlijden door Aaltje Jans Reus.

- II.4 **Hendrik Reijntjesz REIJNTJES**, zoon van I.1 en I.2, gedoopt (Ger) 23-9-1691 Den Helder (getuige(n): Trijn Hendriks Smaal.), Loods, begraven 26-9-1739 Den Helder.

Loodsexamen gedaan op 7-10-1716, 27 ? jaar.

Ondertrouw 8-10-1718 Huisduinen.

Voor de bruid was aanwezig haar vader Huijbert Jansz Breet.

Gehuwd voor de kerk 1718 Den Helder met **Trijntje Huijbertsdr** (Trijn) **BREET**, dochter van **Huijbert Jansz BREET**, Koopvaardijshipper, en **Maertien SIJMONS**, gedoopt (Ger) 20-2-1689 Huisduinen (getuige(n): De vader), begraven 18-2-1752 Huisduinen. *Aangifte door Aarjen Tennis Jongkees, haar zwager.*

Uit dit huwelijk:

1. **Jan Hendriksz**, gedoopt (Ger) 22-10-1719 Den Helder (getuige(n): Robijn Reijntjes), begraven 7-2-1724 Den Helder.
2. **Huijbert Hendriksz**, gedoopt (Ger) 19-10-1721 Den Helder (getuige(n): Martje Huijberts), begraven 3-1-1722 Den Helder.
3. **Huijbert Hendriksz**, gedoopt (Ger) 8-11-1722 Den Helder (getuige(n): De vader).
4. **Jan Hendriksz**, gedoopt (Ger) 12-10-1727 Den Helder.

ATTENTIE.

De ondergeteekende bericht aan zijn geachte plaatsgenooten, dat hij een zaak in

**Koffie, Thee, Kruideniers- en Grutterswaren,
Commestibles, Boter, Kaas, Eieren, enz.**

Alsmede:

Tabak en Sigaren

heeft geopend. Alles tegen concurrerende prijzen.
Bestellingen worden zoo spoedig mogelijk bezorgd zonder prijsverhooging.

JOH. KEIJSER Szn.

Gevonden tussen oude papieren

Ontdekkingen in het oud-archief- van Sint-Nicolaas

SINT-ELIJKE HERINNERINGEN AAN DE HELDERSE VIERING VAN ZIJN
NAAMDAG IN HET JAAR 1863

Nou moet ik jullie eerste vertellen dat het voor een historisch onderzoeker vaak helemaal niet meevalt om dingen die in het verleden zijn geschied, weer zó te reconstrueren dat de waarheid geen geweld wordt aangedaan.

Hoe we op dit ogenblik leven, dat weten we allemaal; hoe we over een jaar of wat zullen huishouden is gelukkig nog in de schoot van de toekomst verborgen, maar goed ook, want anders zouden wij ons nog zorgen voor de tijd gaan maken. Maar wat in het verleden is gebeurd, en zeker als dat verleden een halve eeuw of nog langer in de tijd terug ligt, daar hebben we geen weet van.

Van de mensen die 'n eeuw geleden of daaromtrent het levenslicht aanschouwden is niemand meer over die kan navertellen hoe het leven in Den Helder was. Dat is een nadeel van historisch onderzoek je moet altijd afgaan op wat andere mensen geschreven hebben, op wat anderen de moeite van het vermelden waard vonden, en daarbij is het opvallend hoe weinig opgetekend werd, behalve natuurlijk in de krant, die tóch iedere keer volgeschreven moest worden, en behalve in de verslagen van de gemeenteraad, want ook daar werd heel wat afgebabbel.

Goed. Er is dus niemand meer die 't kan navertellen. Als jullie dat met me eens zijn dan vergissen jullie je toch, want er leeft nog wél één man die het allemaal heeft gezien en meegemaakt. Je moet alleen maar op de gedachte komen, en ik vind het van mezelf heel knap dat ik op deze gedachte gekomen ben. Als ik de naam van deze héél oude-van-dagen noem, weten jullie het natuurlijk óók.

Precies: Sinterklaas - die naar men zegt, nog ouder is dan Methusalem, en bovendien bekend staat als 'n zeer consciëntieus boekhouder, gezien zijn zorgvuldige aantekeningen betreffende zoete en stoute kinderen in het beroemde - en hier en daar beruchte - "Grote Boek".

De vraag was alleen, of de Sint bereid zou zijn uit zijn rijke herinneringen te putten - mogelijk daarbij gesteund door aantekeningen in zijn dagboek - om dat op schrift te laten stellen ter boekstaving van de geschiedenis van Den Helder.

Het kostte me heel wat zelf-overwinning om 'n brief aan de Sint te schrijven met het verzoek mij een interview toe te staan. Zou dat lukken?

De Sint evenwel blijkt een man die met zijn tijd meegaat. Per kerende post kreeg ik een gedrukt formulier gezonden, dat ik alleen maar hoefde in te vullen: een "bezoek-

aanvraag" waarop ik al mijn personalia moest invullen, de reden waarom ik Sint wilde bezoeken, en datum en uur waarop mijn bezoek bij voorkeur zou worden afgelegd. Dat formulier vulde ik met zekere opwinding in: het begon er op te lijken - naar mijn gevoel - dat mijn brutaliteit om zó maar aan de Sint een interview te vragen, succes zou sorteren.

Welnu, nog geen week later kreeg ik een in bijzonder hoffelijke termen gestelde brief, door de goede Sint hoogst eigenhandig ondertekend, waarin ik hartelijk werd uitgenodigd aan het Bisschoppelijk Paleis, op de door mij gewenste datum en uur:

"teneinde ons wederzijds te beraden over 't
"leven in de goede havenstad Den Helder, eer
"tijds Helder genaamd, in de jaren '60 van de
"vorige eeuw."

Keurig in 't pak meldde ik me op de afgesproken dag aan de monumentale ingangspoort, waar een Piet mij allervriendelijkst ontving. Hij bracht mij direct bij de Sint, die in een eenvoudig lusteren jasje aan 'n werktafel zat. Het eerste dat mij opviel was dat er een grote stapel boeken aan de zijkant van de werktafel stond.

- Tja, zei de Sint, ik heb maar vast door mijn piet- bibliothecaris wat gegevens bij elkaar laten zoeken. Je wilde 't toch speciaal over Den Helder in de vorige eeuw hebben?

Ik kon niet anders zeggen, dan dat dit inderdaad de bedoeling was. Ik probeerde uit te leggen dat 't er mij speciaal om ging, de sfeer van de havenstad in de vorige eeuw te kunnen vatten.

Sint knikte begrijpend, haalde een van de grote boeken tevoorschijn, bladerde er wat in, vouwde zorgvuldig dat boek op een bepaalde bladzijde open en zei: "Lees maar eens".

Ik las :

Helder, Zaterdag 5 Dec. 1863.

Op heden hebbe ik mij naar deeze havenstad begeven, om temidden van zovele zeevarenden, die mij allen als hunnen schutspatroon erkennen, mijnen Naamdag te vieren. Ik gevoel mij altoos zeer tehuis in deeze Stad, welker nijvere ingezetenen mij als immer begroetten met eene uitbundigheid, die mij 't harte verwarmde; en dan al die fraaije scheepen in de haven Het Nieuwe Diep, van allerhander herkomst, en beladen met de costelijkste zaaken, uit alle Landen van de Waereldt. . .

- Zo was dat, zei de Sint. Toen lagen in de Helderse haven allerhande grote koopvaardijscheepen, waarbij mijn eigen scheepje in het niet verzonk. Ik had in die tijd

nog mijn schoenertje de "Spanje I", die nog groot genoeg was, want er woonden veel minder mensen in Nederland dan tegenwoordig. Maar lees verder hoe ik in Den Helder ontvangen werd:

Nochtans bragt men mij alle hulde, die men meende aan mijnen stand verplicht te zijn. Bij het binnenzeylen der haven, stonden aan boord van 'sLands scheepen van oorlog alle matroozen mutsenzwaaijend aan 't schansboord, en naauwelijks gemeerd kwam de Hoogedelgestreng Heer G. Vogelpoot, vice-admiraal en directeur der Marine, in eigen persoon zijn opwachting maken, eensdeels om mij als hooge buitenlandsche gast te begroeten, anderdeels om op te merken, dat alle zeeluijden onder zijn commando, zich verheugden in de aanwezigheid van hunnen schutspatroom, en dat derzelve kinderen zich 't gantsche jaar ordentelijk hadden gedragen. Aanstonds had ik evenwel iets te verzoeken, na- demaal mijn schooner dit jaar het periodiek onderhoud had moeten ontbeeren.

De Sint zat mijmerend voor zich uit te kijken toen ik deze regels voorlas. Maar toen het periodiek onderhoud van de schoener ter sprake kwam, vloog een lach van blijde herinnering over het gelaat van de oude - en toch nog steeds jeugdige - heilige.

- Ja, nu weet ik het ineens allemaal weer, riep hij verheugd uit.

- Weet je, m'n jongen, in dat jaar 1863 heeft het geducht gestormd, en bijgevolg is er vele malen een beroep gedaan op mijn patronage. Daarom heb ik mijn schoenertje - ik had toen nog geen stoomboot - als een soort moderne Vliegende Hollander over de zeeën moeten laten zwerven, met als resultaat dat het hele schip onder de waterlijn zwaar was aangegroeid. Ik heb toen aan vice-admiraal Vogelpoot gevraagd of het mogelijk was dat de Rijkswerf mijn schoener wilde "kielen" en dat was meteen goed. 'n Marine-officier heeft ook altijd wel wat voor zijn schutshelige over.

Intussen had ik alweer wat verder gekeken, en begon uit het dagboek voor te lezen nadat de Sint had beschreven hoe hij de vice-admiraal tot aan de loopplank uitgeleide deed:

. . . ontwaarde ik een alleraardigst tooneeltjen aan den voet van de loopplank.

Daar stonden eenige mutsen-draaijende luijden, welke het met mijne Pieten niet eens schenen te kunnen worden. Het gebrekkige Nederlandsch van mijne lijfbedienden scheen daar niet vreemd aan te zijn.

Mij informeerende over hunne commissiën bleek alras dat...

- Dat was nog eens een tijd, viel de Sint mij in de rede. Op een bepaalde manier was 't toch een "Goede Oude Tijd" want toen bewaarden ook de ouderen een diep-geworteld geloof en betuigden mij hun welgemeend respect. Tegenwoordig krijg ik alleen van de kinderen iets voor mijn paard, maar toen kreeg ik van de ouderen óók het nodige voor mijn persoonlijk gebruik.

Zoals bijvoorbeeld in dit geval: die mensen aan de loopplank waren Helderse waterschippers, die bereid waren mijn schip gratis van water te voorzien. Even later kwamen ook de parlevinkers, de mensen die in de haven allerlei leeftocht aan de scheepvaart verkopen, en zij zorgden er voor dat ik in ruime mate werd voorzien van groenten, van vlees, melk, meel, brood en wat al niet meer, zonder dat ze er 'n cent voor wilden ontvangen, 't Leek voor mij, Sint Nicolaas, wel "sinterklaas" in de Helderse haven, voegde Sint er glimlachend aan toe.

- Maar Sint, zo waagde ik het op te merken, is dit eigenlijk niet in strijd met Uw principe dat het zaliger is te geven dan te ontvangen?

- Dat zie je verkeerd, was 't antwoord van de Sint, natuurlijk is het prettiger te geven dan te ontvangen, maar je gééft met dubbel plezier, als je zélf iets hebt ontvangen, al is 't maar een kleinigheid, die van ganser harte werd gegeven. Ik heb natuurlijk de namen van de goede gevers zorgvuldig opgeschreven en hun kinderen hebben op mijn feestavond geweten, dat zij vaders hebben die iets voor hun medemens over hebben. Kijk, hier staan hun namen nog.

Ik las verder in het "Grote Boek", hevig geïnteresseerd in de dingen die er allemaal in waren vermeld: de toestand waarin de Sint de stad had aangetroffen, de wensen die hem door de kinderen werden bekend gemaakt door middel van aan Zwarte Piet medegegeven briefjes, de winkels die zich beijerden de gunst en de klandizie van de Sint te winnen, enzovoorts, enzovoorts. Bijvoorbeeld:

Eénige huizen daarnevens op de Hoofdgracht woont een zekeren heer Lobrij, die ik reeds sints jaren mijn clandizie gun voor snoeperijen en diergelijke zaaken. Na aldaar eene regt schoone tafel in gereedheid te hebben gebracht, streed ik eenigen tijd met dezen goeden banketbakker over het al dan niet wenschelijke van het presentereen van ijs in dit koude jaargetijde.

Ik werd overreed een likjen van deeze ijzelijke substantie te probeeren, en de koude rillingen liepen over mijnen rug tot in de uitejnden van mijnen baard. Doch eilacie : de kinderen in deez' stad en ook mijne schuts-kinderen, de zeevarenden, schijnen deze koude lekkernijen tongstrelend te vinden. . .

De goed-heiligman streek peinzend over zijn baard:

- De tijden veranderen en wij met hen, zo luidde zijn wijze opmerking. Toen waren de kinderen tevreden met paarden, wagens, trommels, toverlantaarns, blokkendozen en zulke soort dingen. Tegenwoordig willen ze als ze vijf jaar zijn al een grote-mensenfiets hebben. Mijn Pieten sjouwen zich tegenwoordig ongelukkig als we 's nachts de ronde door de stad doen.

- Was het vroeger dan zoveel eenvoudiger om Sinterklaas te zijn? vroeg ik nieuwsgierig.

0 ja, dat was het zeker, glimlachte de heilige: er zijn nu in de eerste plaats veel meer kinderen, logisch want het bevolkingscijfer is veel hoger geworden. In de tijd waarover

je nu leest waren de pakketten die we afleverden belangrijk kleiner en minder zwaar, 'k Had zelf 's avonds wel een uurtje vrij om mijn eigen verjaardag te vieren. Ik maakte toen tegen het vallen van den avond een rondgang door de stad, en dan nog een midden in de nacht voor de zogenaamde "zoekochtend" die toen erg in de mode was. Ik geloof dat ik nog wel heb opgetekend, hoe ik in dat jaar naar een Sinterklaas-bal ben geweest. Kijk maar eens of je het kunt vinden.

Ik bladerde wat verder in het grote boek, vluchtig kijkend wat er allemaal op de 5de december Ao. 1863 was gebeurd. En ja hoor, daar stond het: precies zoals de Sint vertelde. In de avonduren was hij vrij om zijn verjaardag op eigen wijze te vieren.

- Hoe zou ik echter het einde van dezen mijnen jaardag doorbrengen, nadat ik met mijne Pieten de lieve en de quaaide kinderen hetzij met de Koek, hetzij met de Garde had gepresenteerd? Opgemerkt dient te worden dat mijn Piet slechts ééne Gard met zich droeg, dewelke hij na afloop van onzen dakenrid, onbeschadigd weder inleverde. Het scheen mij dat een dreigement daarmede ruimschoots voldoende was.

Eenige matroozen ter koopvaardij brachten uitkomst: zij lieten mij een gedrukte uitnodigingskaart zien dewelke aan boord van alle schepen in den haven was uitgereikt geworden. Zij verzochten mij ook wél aan die uitnodiging gevolg te willen geven:

M A S K E R A D E - P A R T I I

bij P. Kippersluis

op Zaterdag den 5den December 1863

ter gelegenheid van het

Sint Nicolaasfeest

Het Orchest zal goed bezet en de
zaal fraaij door Gaz verlicht zijn.

Mijn schutskinderen volgaarne een genoegen willende doen, richtte ik mij in de late avondlijke uren herwaarts. Maar och-arme: in deze gelegenheid krioelde het van de Sinterklazen en Zwarte Pieten, dewelke zich in niets van mij noch van mijne vazallen onderscheidden, zij het dat zij zich terdege amuseerden met Schiedammer vocht, terwijl zij ook niet afkeerig waren en bleken van Trijntjen.

Aldus vierden deze zeelieden het feest van hunnen schutsheilige. Stil in een hoekjen gezeten sloeg ik dit toch wel aardige gezelschap gade, doch de wijze waarop deze namaak-Sinterklazen zich gedroegen, zal voor mij geen voorbeeld ter navolging vormen.

Het middernachtelijke uur had reeds geslagen, toen ik mij van uit het rookerige lokaal naar buiten begaf, te zamen met enkele matrozen, die eer Bacchus 'dan Sint Nicolaas' feest hadden gevierd. Ook dezen moesten naar de haven, en ik hebbe mij toen metterdaad als hunne schutspatroon opgeworpen, en hen aan aan boord gebracht, hetgeen wel

met eenige eigenaardige moeilijkheden gepaard ging wijl het geleck, of deze matrozen een zwaaijend dek onder de voeten hadden.

- Zo, zo, zei ik, ging het in die dagen op zo'n manier?

- Ja, zei Sint, de toon was misschien wel wat ruwer dan tegenwoordig, maar zeker niet minder hartelijk en welgemeend. Je hebt nu een indruk gekregen van 't leven in Den Helder in de vorige eeuw, misschien is het je mogelijk er je voordeel mee te doen. Kom anders nog maar eens buurten, ik vind het wel aardig om over de oude tijd te praten.

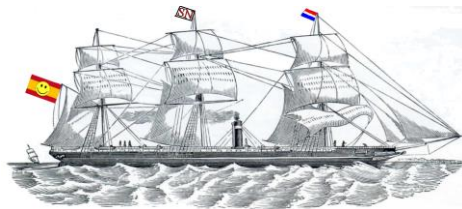
Op dat ogenblik kwam een Piet binnen met een kaartje op een zilveren schaal. De Sint nam het aan, zag op de grote staande klok in de hoek van de kamer dat de afgesproken tijd voor het bezoek reeds voorbij was en verontschuldigde zich: er zat alweer een nieuwe gast op hem te wachten.

Bij het afscheid van Zwarte Piet aan de deur, kreeg ik nog een groot pak in de handen gedrukt: "mond voorraad voor de reis terug" fluisterde Piet. Gedurende de hele treinreis uit Spanje naar Nederland had ik er genoeg aan: speculaaspoppen, pepernoten, suikergoed en marsepein. Alleen was ik tenslotte zó flauw van al die zoetigheid dat ik - thuisgekomen - als een hongerige wolf aanviel op een grote portie echt-vaderlandse, hartige snert met worst en kluif.

Maar enfin: ik heb nu toch werkelijk mijn gesprek gehad met een man, die Den Helder van een eeuw geleden uit eigen aanschouwing kent. Ik zal toch nog eens proberen een afspraak te maken, en dan vragen of ik de groote boeken van stoute en zoete kinderen mag inzien. Het lijkt mij bijzonder interessant om aan de weet te komen of mensen, die ik nu ken als toonbeelden van waardigheid en ernst, in hun jeugd niet voor Sinterklaas hebben moeten verschijnen omdat ze baldadig en ondeugend waren.

Nou, de groeten allemaal: en zorg dat ik jullie in 't boek van de Sint niet als "stout kind" tegenkom!

NB. Schrijver en jaartal onbekend.

Voor u gelezen op de website “Zoekakten.nl”

Zoekakten.nl heeft begin juni 2014 het stokje overgenomen van GenVer.

Vrijwel alle gegevens zijn van GenVer overgenomen en op zoekakten.nl verwerkt.

Daarnaast zijn er in de tussentijd veel nieuwe collecties toegevoegd (alle FamilySearch-updates vanaf begin april t/m heden), die nog niet op GenVer aanwezig waren.

Zie hiervoor <http://zoekakten.nl/nieuw.php>

Ook is bij alle nog niet geïndexeerde films, waar mogelijk, de mogelijkheid tot 'snel zoeken' toegevoegd.

Zoekakten.nl verwijst in principe alleen door naar de FamilySearch-scans van Nederland en België.

<http://zoekakten.nl/> is net als GenVer was; een privé-initiatief. Gratis en voor niets toegankelijk.

Inmiddels is het emailadres beschikbaar; **info*@*zoekakten.nl**

Om zoveel mogelijk spam en fishing te voorkomen is het emailadres hierboven bewust aangepast. Verwijder de twee * sterretjes.

Daarnaast wordt bij veel Belgische films de functie "snel zoeken" toegevoegd. Dit is echter alleen mogelijk als zoekakten de juiste codes boven water kan halen.

Geschiedenis van het fort Erfprins

Het fort Erfprins, sinds 1960 "Marinekazerne Erfprins", bestaat al sinds de vijftiende eeuw. Al kon je in het begin nog niet echt spreken van een fort. Het is gebouwd op het oudste stuk polderland van het voormalige eiland Huisduinen. In die tijd hadden de steden aan de Noord- en Zuiderzee regelmatig te lijden van zeerovers. Bovendien was er toen de dreiging van een landing van de Spaanse vloot. Om die twee redenen werden er schansen opgericht op Huisduinen en ten Westen van het Nieuwe Diep. Het Nieuwe Diep, vermoedelijk net zo oud als het Marsdiep, was toen niet meer dan een onbetekenende kreek. Ondiep en nauwelijks bevaarbaar eigenlijk alleen nuttig om 's winters als schuilplaats te dienen voor kleine schepen.

De grotere schepen ankerden toen nog ten oosten van Texel. Maar door de toename van de scheepvaart werd het tussen 1770 en 1780 noodzakelijk gevonden om het Nieuwe Diep uit te baggeren. Vanaf 1792 werd Nieuwe Diep bovendien oorlogshaven, en werd de batterij Erfprins aangelegd. Tijdens de vierde Engelse zeeoorlog (slag bij de Doggersbank) bleek er grote behoefte aan een goede lig- en bergplaats voor oorlogsschepen. Later in 1781, bezag stadhouder Prins Willem V de mogelijkheden van Nieuwe Diep als ligplaats voor 's lands oorlogsvloot. De batterij werd verbeterd en kreeg de naam "Princes van Oranje". Er stonden zeventien kanonnen opgesteld die kogels afvuurden van 24 pond. Binnen de omheining was een "Corps de Garde" gelegerd, bestaande uit dertig personen. Die bedienden de

kanonnen en de gloeiovens waarin de kogels werden verhit tot gloeiende bollen waarmee vijandelijke schepen "naar de kelder konden worden gejaagd".

In 1795 kwamen mede door toedoen van de patriotten, de Fransen het fort bezetten. Zij doopten de naam om in "La Revolution". De stadhouder moest voor de patriotten op de vlucht, en stak over naar Engeland.

Vier jaar later kwam hij terug met zijn zoon; de Erf-Prins van Oranje. (Omdat stadhouder Willem V geen koning of keizer was, droeg zijn zoon de titel Erf-Prins). De stadhouder verbleef na zijn landing tussen Huisduinen en Callantsoog samen met de Erf-Prins twee maanden in Den Helder. Het fort Erfprins word weer verbouwd en kreeg in 1800 een groot ondergronds kruitmagazijn voor het bergen van tweehonderd vaten kruit.

Bij de inlijving van Nederland bij het Franse keizerrijk krijgt het

fort de naam "Batterie Imperiale". Als Napoleon tussen 14 en 17 oktober 1811 een bezoek brengt aan Den Helder toont hij zich zeer verrast door de gunstige ligging van de haven en de mogelijkheden om er een onneembare vesting te bouwen. Het fort wordt verder vervolmaakt en kreeg de naam "Fort Lasalle".

Na het vertrek van de Fransen in 1814 blijkt het fort in uitstekende staat te verkeren. Het wordt tijdelijk betrokken door het vijftiende infanteriebataljon van de Engelse generaal-majoor Norman MacLeod.

In die tijd kregen de gemeentebesturen het beheer van de verschillende forten onder hun verantwoording. Ze kregen tegelijk de opdracht om de troepen in hun gemeente van onderdak te voorzien, en de paarden te stallen. In het voorjaar van 1814 gebeurt er een vreselijk ongeluk als in het fort Erfprins gelegeerde soldaten gaan spelen met de grote hoeveelheden munitie die in het fort liggen opgeslagen. Het resultaat: een enorme ontploffing, waarbij een groot aantal doden en gewonden valt.

Van 1856 tot 1861 wordt er in het fort gebouwd aan een nieuwe bomvrije kazerne. Als het zeefront later wordt aangelegd volgt er weer een verbouwing. En de bouwbedrijvigheid blijft. Sinds het vertrek van de Fransen was het fort een soort doorgangshuis geworden, waar telkens andere bataljons infanterie en linie-bataljons onderdak vonden.

Op 1 maart 1948 besluit de minister van defensie dat de artillerie- school van de Koninklijke Marine gehuisvest zal worden in het fort Erfprins, dat tot dan toe nog steeds behoorde tot de Koninklijke Landmacht. Pas in 1960 wordt het fort de Koninklijke Marine toegewezen. Vanaf dat moment draagt het de naam: "Marinekazerne Erfprins". Sindsdien zijn er steeds meer opleidingen in Erfprins gehuisvest (geweest), zoals de NBCD-school (1960-1975), de Electronische-school, de Torpedoschool, de Wapentechnische school en de gevechts- en navigatie- opleidingen.

Boek: Erfprins - Van Fort Lasalle tot Marinekazerne Door: F.M. van Elderen

Noordkopstukken is een blad voor en door de leden van de afdeling Den Helder en omstreken van de Nederlandse Genealogische Vereniging

Het afdelingsbestuur is als volgt samengesteld:

Voorzitter: mevr. A.J. Carsjens-Grotewal
Pieter de Leeuwstraat 40, 1785 JK Den Helder

 0223693356 voorzitter@denhelder.ngv.nl

Secretaris: mevr. G. Burgmeijer-Hilker
Ooievaarstraat 28, 1781 VP Den Helder

 0223618674 secretaris@denhelder.ngv.nl

Penningmeester: dhr. G.Lemson
Azaleastraat 4, 1783 HH Den Helder

 0223627427 penningmeester@denhelder.ngv.nl

Lid/redactie: mevr. M. Prudon-de Jong
Pieter v.d. Deurelaan 6, 1785 GB Den Helder

 0223630507 algemeenlid1@denhelder.ngv.nl

Lid/redactie: dhr. R. Mos
Wingerdstraat 34, 1783 HL Den Helder

 0223622656 algemeenlid2@denhelder.ngv.nl

Redactie: mevr. M. Feenstra
Alblasstraat 38, 1784 TX Den Helder

 0223627578 redactie@denhelder.ngv.nl

Webbeheer: mevr. M. Schaapkens-Kruize
 webbeheer@denhelder.ngv.nl

De afdeling heeft een website, <http://denhelder.ngv.nl/>

Het postadres van de NGV is NGV, Postbus 26, 1380 AA Weesp.

Het verenigingscentrum van de NGV is gevestigd op het adres Papelaan 6, 1382 RM Weesp. T: 0294413301

Geopend: donderdag en zaterdag 10.00-16.00u (niet op feestdagen)

NoordKOPstukken wordt gedrukt bij de Reproafdeling van 's Heeren Loo